

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õppimiskohustuse täitmine, tagamine ja väljakutsed

Külli Solo | Sandra Fomotskin

07.10.2026

Õppimiskohustuse reformi partnerite koostööpäev

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õppimiskohustuse täitmine, seire
ja tagamine

Ettevalmistav õpe

Väljakutsed

2025

0,3% (174)

Põhikooli 3. astmest
väljalangejaid

≈800

Ei jätka õppimist
peale põhikooli

7,9% (376)

Kutseõppest
väljalangejad
1. aastal

0,9% (91)

Gümnaasiumist
väljalangejad
1. aastal

11,2%

NEET-staatuses
15-29-aastased

Riigiplaan 2028-2035

Mõju aastaks 2035

Vähem noori ilma hariduseta

Väheneb nende noorte arv, kes lahkuvad haridusteelt ilma keskhariduse või kvalifikatsioonita.

Rohkem inimesi tööturul

NEET-noorte osakaal väheneb 11,2%-lt 8,5%-ni.

Tugevam Eesti majandus

- Suurem tööjõupakkumine.
- Kõrgem tootlikkus.
- Suurem maksutulu.

Väiksem ebavõrdsus

- Parema hariduse kättesaadavus kogu Eestis.
- Tugevam eestikeelne haridusruum.
- Parema vaimse heaolu.
- Suurem ühiskondlik sidusus.

LAPSEVANEM

Tagab
õppimiskohustuse
täitmise.

*Kui seaduslik esindaja oma
kohustusi ei täida, võtab
KOV kasutusele lapse
õiguste kaitseks vajalikud
meetmed.*

ÕPPIMISKOHUSTUS

ÕPILANE

Osaleb õppes ning
omandab teadmisi, oskusi
ja pädevusi.

KOOL

Õpetab ja toetab õpilast
vastavalt PGS-ile / KutÕS-ile.

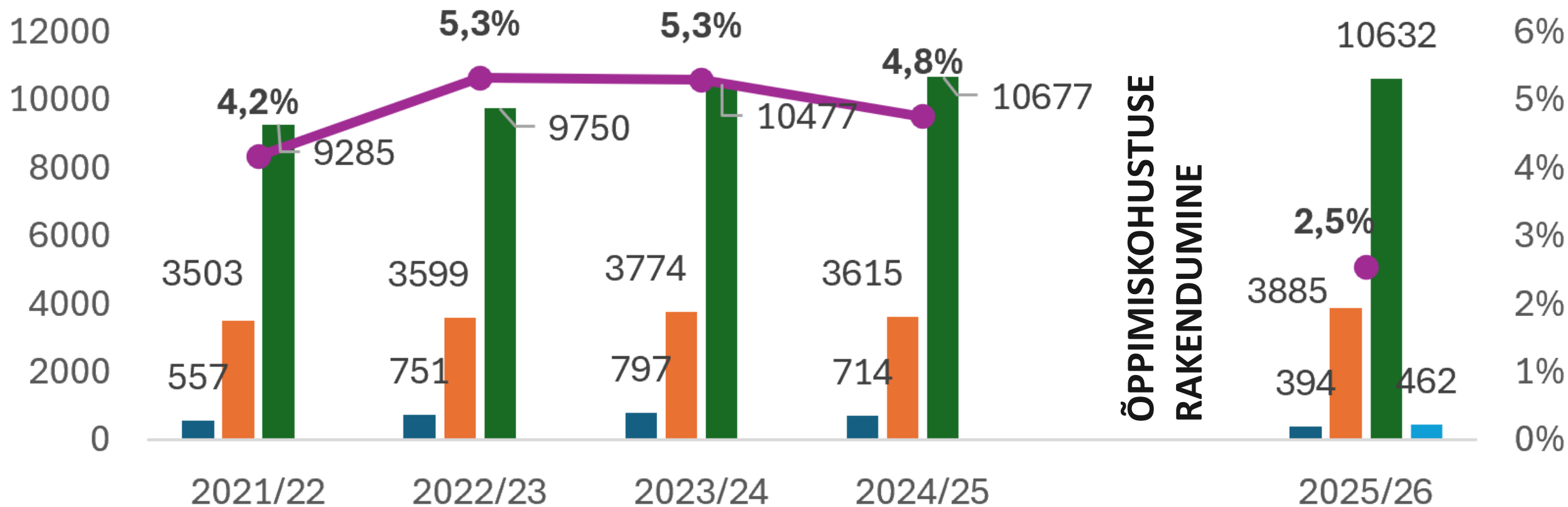
VALD / LINN

Oma territooriumil
elavate
õppimiskohustuslike
laste suhtes:

- 1) peab arvestust ja
seirab õppes
osalemist,
- 2) vajadusel toetab
last, peret ja/või
kooli.

Põhikoolilõpetajate edasiõppimise valikud (Haridussilm)

NB! Hõlmab ka õppimiskohustusega lõpetajaid

Ei jätka

Kutseharidus

Gümnaasium

Ettevalmistav õpe

Mittejätkajate osakaal

331

Kutseharidus

3472

Kutsekeskharidus

10559

Üldkeskharidus

73

Lisaõpe

451

Ettevalmistav õpe

Andmed seisuga
6.10.2026 (EHIS)

276 ei ole õpilase
staatuses

Välismaal

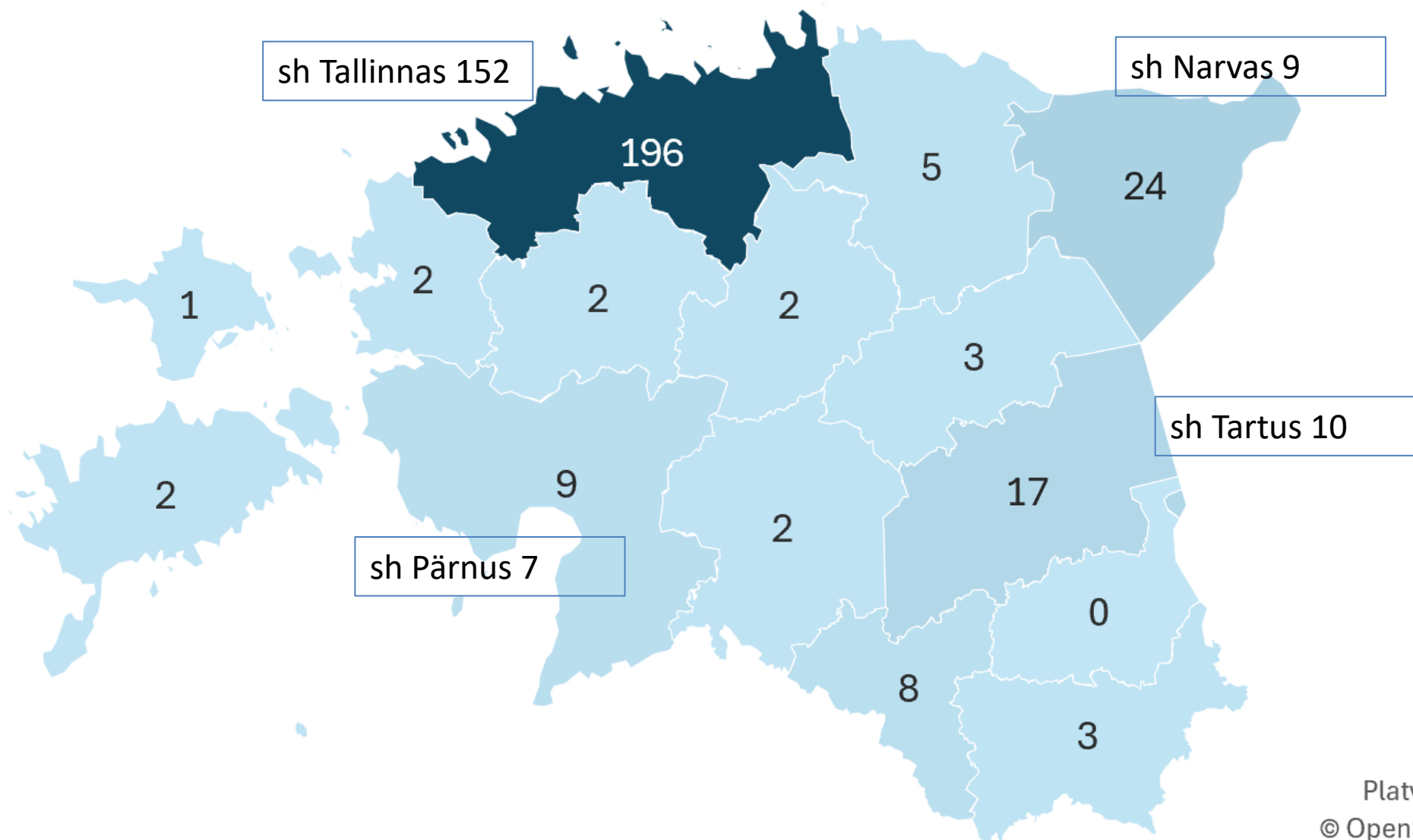
23

PÕHIHARIDUS

ÕPPIMISKOHUSTUSLIKE PÕHIKOOILILÕPETAJATE EDASIÕPPIMINE 2026

Õppimiskohustuslikud 2026.a põhikoolilõpetanud,
kes pole 6.10 seisuga õppes

Õpilase teadmatust

endale sobivast
karjääriteest või
õppimisvõimalustest,
sh oma võimete
ala- või ülehindamine

Koolitõrge, ärevushäire, vm vaimse tervise probleemid,

mille tõttu noor
ei suuda tavapäraselt
koolis käia

Hariduslik erivajadus,
mille tõttu vajab noor
tavapärasest erinevat
õppekeskkonda või
-korraldust

Ebapiisav eesti keele oskus

õpingute
jätkamiseks
eesti keeles

ä ö ü

**Ebapiisavad õpitulemused
või madal õpimotivatsioon**
sh soovimatus edasi õppida

Haridusliku erivajadusega õpilase õpiteed

PRÕK

Põhikooli riiklik õppekava

Põhiharidusstandard

PLRÕK

Põhikooli lihtsutatud riiklik õppekava

Lihtsutatud õpe

Toimetulekuõpe

Hooldusõpe

Kõik on tõhustatud- või eritoega õpilased

Põhiharidusstandard
intellektipuudega õpilastele

NOMINAALNE ÕPPEAEG

PÕHIKOOIJÄRGSED ÕPITEED/VALIKUD

PRÕK

9. aastat

LÕK

[LISA 1](#)

Lihtsutatud õpe

Kerge intellektipuudega õpilased

LÕK

9. aastat

TÕK

[LISA 2](#)

Toimetulekuõpe

Mõõduka intellektipuudega õpilased

TÕK

11. aastat

HÕK

[LISA 3](#)

Hooldusõpe

Raske ja sügava intellektipuudega õpilased

HÕK

12. aastat

PRÕK

- Lisaõpe (ainult tõhustatud- või eritoega õpilastele)
- Ettevalmistav õpe
- Kutseõpe
- Rakenduslik- ja akadeemiline keskharidus

LÕK

- Lisaõpe
- Ettevalmistav õpe
- Kutseõpe

Erandjuhtudel on LÕK õpilased võimelised õpinguid jätkama ka kutsekeskhariduses või gümnaasiumis individuaalse õppekava alusel.

TÕK

- Lisaõpe
- Ettevalmistav õpe
- Kutseõpe
- Sotsiaalsüsteem

HÕK

- Sotsiaalsüsteem
- Kutseõpe (erandjuhud)

Põhimõtted, mis kehtivad nii gümnaasiumis kui ka kutseõppes

KAASAV HARIDUS

Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi.

(PGS § 46 lg 9, KutÕS § 31¹ lg 1)

Sh õppe kohandamine IÕKga.

(PGS § 18, KutÕS § 31¹ lg 3)

Sh tugiteenuste tagamine:

(PGS § 37 lg 2, KutÕS § 3 lg 2 p 2)

VARAJANE MÄRKAMINE JA PAINDLIKKUS

Kui tekivad õppevõlgnevused ja/või puudumised, tuleb õpilast toetada.

(PGS § 46 lg 5, § 36; määrus* § 3 lg 2)

Tugi ei sõltu diagnoosist, vaid tegelikust vajadusest.

(PGS § 46 lg 4-6; määrus* § 2 lg 2)

VÕRGUSTIKUTÖÖ

Õpilaste toetamine on meeskonnatöö, kuhu panustavad erinevad osapooled nii koolis kui kooliväliselt.

(PGS §§ 36 lg 5, 37, 46-47, Määrus* § 4 lg 4, § 5 lg 2)

* „Kutseõppeasutuses õpilase arengu ja õppimise toetamise tingimused ja kord“ (RT I, 09.07.2025, 6)

Lisaõpe

Ettevalmistav õpe

Algus

Alates 2010.
(2025. a muudatustega muudeti mahtu ja kohustust seda pakkuda)

Alates 2026/27

Toimumiskoht

Oma **põhikooli juures**
lõpetamisega samal aastal.

Üldjuhul **riigi kutseõppeasutustes ja riigigümnaasiumides.**

Sihtrühm

Tõhustatud ja erituge vajavatele noortele, kes tulenevalt hariduslikust erivajadusest pole õppekeskkonna muutuseks valmis ja vajavad tuge õppe sujuvaks jätkamiseks.

Põhiharidusega õppimiskohustuse eas olevatele noortele, kes ei omanda kesk- või kutseharidust
(vabade kohtade olemasolul ka kuni 26 a NEET olukorras noored).

Eesmärk

Õpilase **sotsiaalne toimetulek** ja õpitee valiku toetamine.

Tagada õpilase **valmisolek õpingute jätkamiseks**, tööeluga seotud otsuste tegemiseks ja elluviimiseks.

Õppe aluseks

Üleminekuplaan.

Kooli õppekava alusel loodud **individuaalne õppekava.**

Õppe maht

Üks õppeaasta ehk 1120 tundi juhendatud õpet.

Üldjuhul **üks õppeaasta.**

Ettevalmistav õpe: sild, mitte sihtkoht

toetab
valmisolekut

aitab edasi
liikuda

viib järgmise
õpisammuni

KESKHARIDUSÕPE

KUTSEÕPE

ISIKLIK
ARENG

ROHKEM
VÕIMALUSI

UUS KESKKOND
KÜSIMUSED
TOETUSE VAJADUS
UUS ALGUS

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Ettevalmistava õppe kohad

ESIALGU TELLITUD KOHAD

612 kohta kokku

315 Tallinnas
90 Tartus
30 Pärnus
30 Ida-Virumaal

TÄIENDAVAD KOHAD SÜGIS 2026:

TALLINNA RIIGIKOOLIDES +4 RÜHMA

PÄRNUS +1 RÜHM

ETTEVALMISTAVAS ÕPPES ON ÕPPIMA ASUNUD

6.10.2026 SEISUGA

590 õpilast

NEIST ÕPPIMISKOHUSTUSLIKKE TÄNAVUSI PÕHIKOOLILÕPETAJAJD

451 õpilast

2026 PÕHIKOOLILÕPETAJAD, KES POLE EHISE ANDMETEL ÕPPIMA
ASUNUD

6.10.2026 SEISUGA

394 noort

NEIST ÕPPIMISKOHUSTUSEGA

276 noort

2026/2027 õppeaastal ettevalmistavat õpet pakuvad koolid

Riigi kutseõppeasutused

- Haapsalu Kutsehariduskeskus
- Hiiumaa Ametikool
- Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus
- Järvamaa Rakenduslik Kolledž
- Kuressaare Ametikool
- Pärnumaa Kutsehariduskeskus
- Rakvere Ametikool
- Raplamaa Rakenduslik Kolledž
- Räpina Aianduskool
- Tallinna Tehnoloogiakolledž
- Tallinna Majandus- ja Teeninduskolledž

- Tartu Kunstikool
- Valgamaa Kutseõppekeskus
- Viljandi Kutseõppekeskus
- Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus

Riigi gümnaasiumid

- Jõgevamaa Gümnaasium
- Põlva Gümnaasium
- Tallinna Tõnismäe Riigigümnaasium

Munitsipaalkoolid

- Tallinna Rakenduslik Kolledž
- Tartu Rakenduslik Kolledž

Põhihariduse omandanud NOOR

- Kandideeris põhi- ja jätkuvastuvõttus, kuid ei saanud õppekoha pakkumist
- Võtab ühendust KOViga või esitab taotluse EVÕ pakkuvasse kooli

KOV

- märkab õppes eemale jäävat noort
- loob kontakti noore ja perega
- nõustab noort ja tema peret edasiste valikute osas
- aitab jõuda ettevalmistavat õpet pakkuva koolini
- on kooliga infovahetuses ja aitab lahendada neid takistusi, mis jäävad kooli pädevusest väljapoole

KOOL

- selgitab välja noore vajadused
- koostab individuaalse õppekava arengu toetamiseks
- jälgib õpitee edenemist pakkudes nõustamist ja tuge
- probleemide korral teavitab KOVi

KOOL ja KOV koostöös perega

toetavad noort õppes püsimisel ja uue õpitee leidmisel

NOOR

leiab sobiva õpitee keskhariduse tasemel või kutseõppes

Ettevalmistava õppe struktuur

Kohustuslikud õpingud (kuni 40 EKAPit)		Valitavad õpingud (vähemalt 20 EKAPit)
Ühised kõigile	Õppija vajaduste profiilist lähtuvad	Aluseks noore huvid, soovid, võimalused ja vajadused sh võimalus süvendatult käsitleda kohustuslikes õpingutes pakutut
• Mina ja minu tulevik • Suhtlemine ja koostööoskused • Minu tervis ja heaolu • Õpioskuste arendamine	1. Eesti keele oskuse arendamine • Eesti keel teise keelena tasemel A1-A2 • Eesti keel teise keelena tasemel B1 • Suulise eneseväljenduse arendamine • Ainealase eesti keele oskuse arendamine	
	2. Ainealaste oskuste arendamine • Funktsionaalse kirjaoskuse arendamine • Matemaatika kirjaoskuse arendamine • Pädevuste arendamine loodusainetes	
	3. Sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamine • Enesejuhtimise oskuse arendamine • Liikumine ja toitumine • Igapäevaelu oskuste arendamine	

*1 EKAP = 26 tundi õpilase tööd ja 1 kursus = 1,5 EKAPit

Ettevalmistava õppe korraldus

Õpilasele tagatakse kogu ettevalmistava õppe vältel **juhendamine ning õppe- ja karjäärinõustamine**, et toetada teda teadlike haridus- ja karjäärivalikute tegemisel arvestades tema huve, võimeid ja võimalusi.

Õppe ajal toetab kool õpilast:

1

Tugevuste ja huvide väljaselgitamisel ning nendest lähtuvate **valikuvõimaluste mõistmisel.**

2

Haridustee ja **tööelu võimalustega tutvumisel.**

3

Õpioskuste arendamisel ja elukestvaks õppimiseks motivatsiooni tugevdamisel.

4

Vajadusel **eesti keele oskuse arendamisel.**

Õpe toimub **individuaalsete õppekavade** alusel.

Kuni **15 õpilasega rühmades.**

Õppimiskohustuse täitmise tagamine ja seire

Kus	Eesti hariduse infosüsteem (EHIS) on andmekogu, kus on õpilase õppimiskohustuse täitmise / mittetäitmise andmed, mis on seire aluseks	HaS § 36 ⁶ 2 ¹)
	Haridussilm – on EHISe andmete visualiseerija KOVi jaoks	
Kes ja millal	Õppimiskohustuslike laste ja nende seaduslike esindajate toetamiseks seirab valla- või linnavalitsuse volitatud isik iga kuu Eesti hariduse infosüsteemi kaudu valla või linna haldusterritooriumil elavate õppimiskohustuslike laste õppes osalemist. Valla- või linnavalitsuse volitatud isikule tehakse Eesti hariduse infosüsteemis kättesaadavaks ka valla või linna haldusterritooriumil elavate tuge vajavate õppimiskohustuslike laste seaduslike esindajate rahvastikuregistrisse kantud elukoht, lisa-aadress ja kontaktandmed.	HaS § 10 ³ (1)
	KOV määrab õppimiskohustuse teemaga tegeleva spetsialisti ja avaldab ametikoha KOV veebilehel	<u>HaS</u> § 10 ³ (4)

- EHIS on register.
Haridussilm on EHISe
registriandmete visualiseerija.
ehis.tugi@hm.ee 765 5050 (E-R 9.00 – 16.00)
haridussilm.tugi@hm.ee
- Menetlus ja juhtumikorraldus
toimub KÕVide info- ja
dokumendihalduse keskkondades
(Outlook, DHS, Star jt).

KOVide koostöömudeli uuendamine

- HARNO, HTM, MKM
- koosloomet veab Sotsiaalse Innovatsiooni Labor (Rasmus Pedanik)
- Töötoad oktoober-detsember 2026.
- Koostöömudeli uuendamise tähtaeg 2027 1. kvartal.

Väljakutsed

Õppimiskohustuse seire ja rakendamine kohalike omavalitsuste tasandil.

KOV määrab õppimiskohustuse teemaga tegeleva spetsialisti ja avaldab ametikoha KOV veebilehel (HaS § 10³(4))

Seisuga 6.10.2026 Riigi Teataja andmetel:

- Korra on kinnitanud 43 KOVi
- Korda ei ole kinnitanud 35 KOVi

Õppimiskohustusega tegelevad spetsialistid ei ole kõikide KOVide veebilehtedelt leitavad.

HTM on andnud välja soovitused KOVidele kordade koostamiseks

Rollide selgus koolis ja KOVis

KOOL

Kes vastutab koolis järgmiste tegevuste eest:

- õpilase seadusliku esindajaga suhtlemine,
- õppimiskohustuse täitmiseks vajaliku toe meetmete hindamine,
- meetmete rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine,
- kohaliku omavalitsuse teavitamine, kui kooli meetmetest ei piisa?

(PGS § 36)

Klassijuhataja, HEV koordinaator, tugispetsialist, direktor, õppejuht, ... ?

KOV

Kes vastutab KOVis järgmiste tegevuste eest:

- õppimiskohustuse täitmise ja väljalangemisohu seiramine;
- õppimiskohustuse täitmata jätmise põhjuste väljaselgitamine, sh kas lapsel on abivajadus lastekaitseseaduse või sotsiaalhoolekande seaduse tähenduses;
- õppimiskohustuse täitmist toetavate meetmete väljaselgitamine;
- meetmete rakendamine ja tulemuslikkuse hindamine?

Haridusnõunik, lastekaitse spetsialist, sotsiaalhoolekande spetsialist, noorte heaolu spetsialist, õppimiskohustuse koordinaator, ... ?

Väljakutsed

Suur hulk noori ei pääse soovitud kooli edasi õppima põhjusel, et nende põhikooli õpitulemused on madalad ning eesti keele oskus vähene.

2026:

1739 õpilast Eestis, sh

1077 õpilast Harjumaal

ei saavutanud eesti keel teise keelena
eksamil (vähemalt) B1 taset

Eestis 53,2%

Harjumaal 51%

kõigist eksamisooritajatest

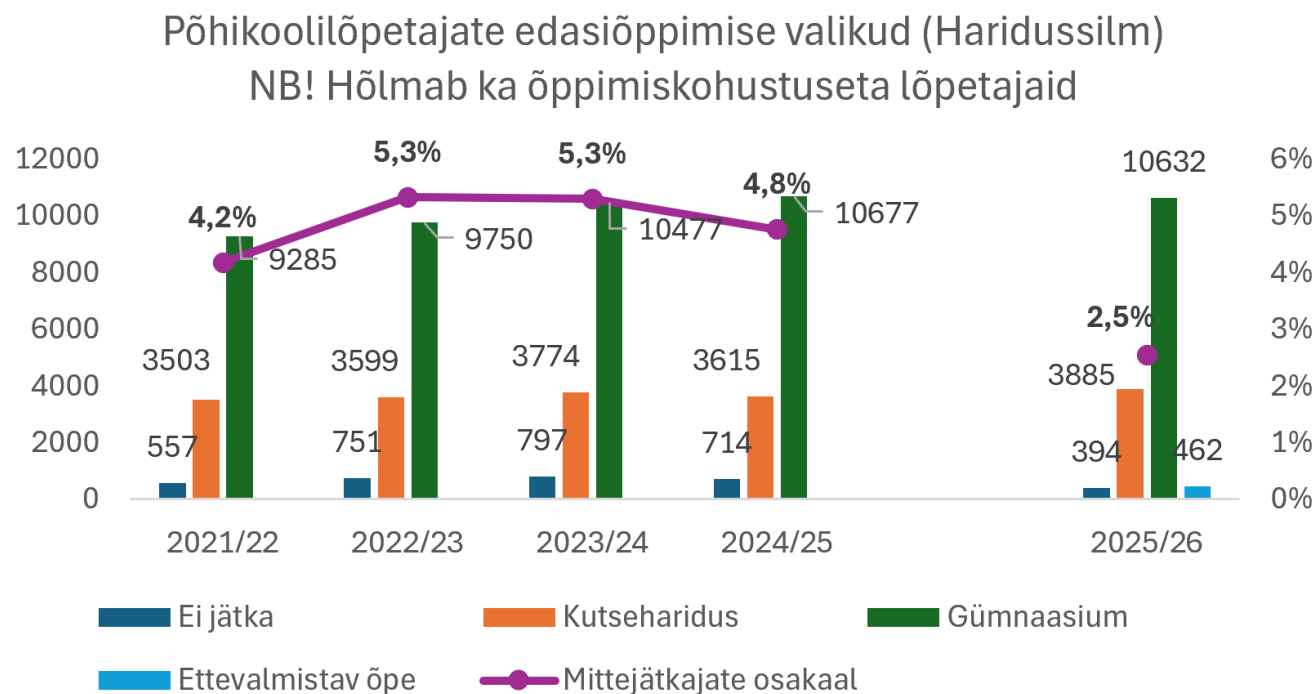
! B1 taseme tunnistus eeldab eksamil vähemalt 60% tulemust.

! 1404 lõpetajat said eksamil alla 50% tulemusest.

Väljakutsed

Jätkuvalt valib ainult neljandik põhikoolilõpetajatest jätkamiseks rakendusliku suuna. Gümnaasiumisse pürgivad ka need, kellele ei pruugi akadeemiline suund olla teadlik ja huvikohane valik.

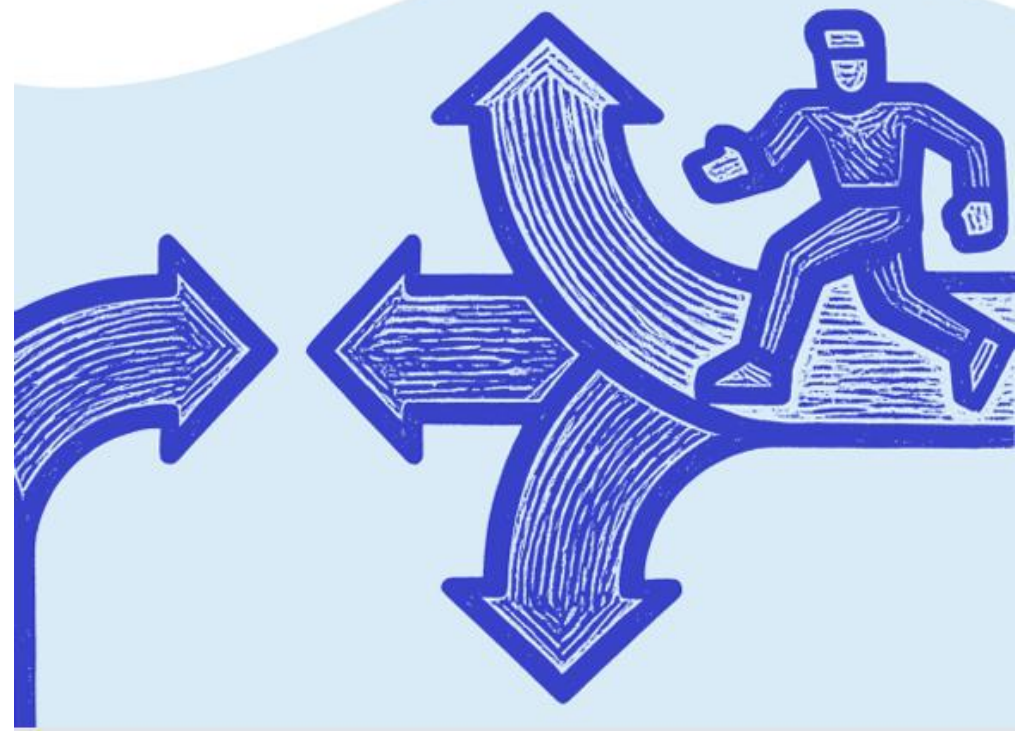
Väljakutsed

Vähe valikuid ja reaalseid õppimisvõimalusi haridusliku erivajaduse tõttu suuremat tuge vajavatele õppijatele, kellele keskharidus ei ole jõukohane.

Sh õpilased, kes õpivad põhikoolis kauem ja on lõpetades juba õppimiskohustuse täitnud, kuid on valmis edasi õppima.

**Haprad ühendusteel:
õpirajad ja töölerakendumine
madalamate tasemete
kutseõppes**

uuringu lõpparuanne
2026

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Õppimiskohustus

Põhikooli lõpetamine ja vastuvõtt

Toe vajadusega õpilased: õppekorraldus ja tugiteenused

Küsimused hm@hm.ee

